

Duševna sprostitev po delu

V občini Ljubljana Center deluje trenutno 5 registriranih društev v organizacijah združenega dela, eno društvo in eno skupino pa bodo ustanovili v kratkem; skupaj torej sedem organizacij kulturnoumetniških skupin. Večina delovnih organizacij v Centru je takšne narave, da ima jedro svoje organizacije v drugih občinah. Zato se njihovo kulturno življenje omejuje predvsem na obiskovanje razstav, gledaliških predstav in drugih prireditev v poklicnih kulturnih organizacijah. Razvijanje lastne kulturne dejavnosti pa je zanje drugotnega značaja. Nekateri od teh razvijajo zlasti likovno in razstavno dejavnost v neposredni povezavi z Društvom slovenskih likovnih umetnikov.

Pri ZKO Ljubljana Center so poudarili, da ustanavljanje glasbenih društev, na primer pevskih zborov, kot najbolj preproste oblike kulturnega delovanja, ne kaže širiti. Saj že za sedanja močno primanjkuje usposobljenih in razgledanih zborovodij. Načrtno jih namreč visoko šolstvo žal ne usposablja, čeprav pri ZKO na ta problem opozarjajo že dve desetletji. Drugi razlog je še »ustanovitveno« navdušenje, torej tisti čustveni moment, ki se kaj kmalu poleže, vsa stvar pa se kmalu konča pri desetih, največ dvajsetih pevcih; le-ti pa zaradi malostevilnosti in šibke predpriprave (ob togi podpori vodstva OZD!) komaj zmorejo in hočejo kaj več kot na standarden in nezanimiv način zadovoljiti »proslavarstvo«, ki je za današnje osveščanje in kulturno bogatitev delavca in občana nekoliko preskromno.

Zavzemati se je torej treba za kakovost in ne za številčnost, k temu nas zavezuje specifičnost mestnega jedra, ki se upravičeno ponaša z zavidljivim

odstotkom poklicne in ljubiteljske kulturne dejavnosti, ki je v vsakem trenutku na razpolago našemu delavcu in občanu.

Vsekakor pa bi na drugih

kulturnih področjih v organizacijah združenega dela ugotavljali lahko večje in bolj razveseljive rezultate, če bi delovne organizacije končno sprevideli, da je uvedba poklicnega organizatorja kulturnega življenja ali kulturnega animatorja še kako obrestujoča naložba za medsebojno sožitje, strpnost in nenazadnje kot posledico vsega, za večjo delovno storilnost v kolektivu.

Tako kot na eni strani ugotavljamo, da mladinska organizacija v organizacijah združenega dela še ni storila vse ali dovolj, da bi ta ali ona oblika kulturnoumetniškega življenja bolj zaživela med delavci, tako bi na drugi strani želeli v delovnih kolektivih več vztrajnejšega prizadevanja sindikatov, da bi poklicni organizatorji kulturnega življenja v organizacijah združenega dela začeli postajati resnični. Zdi se, da novega zakona o svobodni menjavi dela na področju kulturnih dejavnosti v marsikateri organizaciji združenega dela še niso povsem doumeli, ugotavljajo pri ZKO Ljubljana Center. V nekaterih OZD živijo namreč v zmotnem prepričanju, da je za delovno organizacijo dovolj, če ustanovi kulturno društvo, medtem ko naj bi kulturne skupnosti v celoti reševale njihove kadrovske, gmotne, prostorske in druge težave.

V. L.

CANKARJEV DOM

Prešernovi dnevi in še kaj

Cankarjev dom se počasi že vključuje v osrednja kulturnoumetniška dogajanja v našem mestu. Še vedno je sicer v ustanavljanju in gradbeni delavci se še zmeraj srečujejo z odrskimi, zaradi tega seveda še ni vse tako, kot so si bili zamislili in najbrž bo minilo še nekaj časa, da bo v domu vse utečeno. Nenazadnje se tudi tehnika šele privaja zahtevnemu delu in včasih pride dobrohotnost obiskovalcev še kako prav.

Januarja so imeli kar nekaj uspešnih prireditev: gostovali so dunajski filharmoniki, odigrali pa so tudi zanimivo delo Makarovičeve in Davorja Rocca »Smrad opero«. Le-to bodo ponovili 19. februarja za tiste, ki jim ni uspelo priti januarja.

Začetek februarja bo posvečen našemu največjemu pesniku Francetu Prešernu in bo namenjen predvsem ustvarjalnosti mladih. Tako bodo študentje Akademije za gledališče, radio, film in televizijo nastopili z lonescovo »Učno uro« in prikazali nekaj svojih prvih kratkih filmov. V srednji dvorani bodo imeli koncert mladi umetniki.

2. februarja bodo odprli zanimivo razstavo, ko bo Narodna univerzitetna knjižnica pokazala svoje zaklade, se pravi stare dragocene knjige in rokopise, ki jih sicer hrani v trezorju. Tretjega februarja bo pester večer slovenskih pesmi pa tudi glasbil, kar je posebej zanimivo. Naslednjega dne bodo nastopili s svojimi pesmimi in prozo različni slovenski literarni ustvarjalci. Prešernove dneve bodo v Cankarjevem domu zaključili 11. tega meseca s solističnim recitalom baletnika Vojka Vidmarja.

Po novogoriških odrskih srečanjih bosta v Cankarjevem domu gostovala tudi gledališka ansambla iz Beograda in iz Velike Britanije. Tako bomo tudi v Ljubljani imeli priložnost videti del tega, kar so prikazali v Novi Gorici.

Kaj bo še na sporedu v tej naši povsem novi in sila zanimivi kulturni ustanovi, ni mogoče natančno zapisati, ker program ni povsem trden, saj to ni odvisno le od denarja, temveč tudi od vrste drugih dejavnikov. Ko bodo gradbeni stroji končno nehali ropotati, bo nekoliko drugače. Občani pa si vsekakor želimo, da bi natančno vedeli, kdaj se nam bi splačalo obiskati Cankarjev dom in kdaj ne.

A. A.

AKADEMSKI PEVSKI ZBOR »TONE TOMŠIČ«

Zlata grla ljubljanskih študentov

Leta 1926 je bil na ljubljanski univerzi ustanovljen moški zbor, ki ga je vodil ugledni strokovnjak za vokalno glasbo in folkloro Franc Marolt. Začetek II. svetovne vojne je delovanje zbora zastrl v kulturni molk. Leta 1946 je nastal mešani pevski zbor, ki je prevzel ime narodnega heroja Toneta Tomšiča, svojega predvojnega člana. Zbor je pod vodstvom dirigenta in skladatelja Radovana Gobca nadaljeval in poglobil predvojno tradicijo akademskega zborovskega petja.

V času svojega umetniškega delovanja po osvoboditvi je Akademski pevski zbor Tone Tomšič pod vodstvom dirigentov, ki so ga vodili – Janez Bole, Lojze Lebič, Igor Lavrič, Marko Munih ter Jože Fürst – zavzel vodilno mesto med jugoslovanskimi in slovenskimi pevskimi zbori. Tako danes utemeljeno lahko rečemo, da je APZ Tone Tomšič eno tistih ljubiteljskih kulturnih društev, ki sodi v ozko krajevno območje občine Ljubljana Center le zaradi svoje lokacije. S svojimi uspehi ter številnimi domačimi in tujimi priznanji pa dokazuje, da daleč presega svoje občinske okvire.

Veliki uspehi doma in na tujem

Če se omejimo le na uspehe v zadnjih nekaj letih, ko je zbor deloval pod umetniškim vodstvom dirigenta Jožeta Fürsta, vidimo, da je dosegel v Spittalu 1978 prvo mesto v kategoriji narodne pesmi ter peto mesto v kategoriji umetne pesmi; v Toursu je leta 1980 dosegel prvo mesto v kategoriji mešanih zborov, prejel nagrado občinstva in Grand prix mesta Tours; v Gorici je zbor dosegel leta 1980 prvo mesto v kategoriji narodne pesmi, prvo mesto v kategoriji umetne pesmi in bil tako absolutni zmagovalček tekmovanja. Prav tako je zbor dosegel na tekmovanju jugoslovanskih pevskih zborov (v okviru tekmovanja JRT) v letih 1979 in 1980 prvo mesto. Predsednik Tito je za izredne uspehe odlikoval APZ Tone

Tomšič z redom bratstva in enotnosti z zlatim vencem.

Vztrajno in temeljito delo

Brez rednega in temeljitega dela takih uspehov prav gotovo ne bi bilo. Vsako leto čaka vse pevce avdicija. To je brez dvoma motivacija, da se vsak posameznik temeljito pripravi in dokaže zahtevano znanje. Pa način dela, saj je vseh pevcev, skupaj z bruci, osemdeset, medtem ko tvori osnovo le 41 pevec. Bruce čaka januarja ali februarja avdicija iz »železnega« programa zbora – to je iz narodnih in borbenih pesmi. Šele ko bruci uspešno opravijo avdicijo, postanejo uradni člani zbora. Vzporedno pa za vse tečejo ves čas vaje za letni koncert, ko se ob koncu vsake sezone, to je maja ali junija, predstavi zbor ljubljanskemu občinstvu z novim programom. Tu se predstavijo krstne izvedbe; letos bo predvsem veliko slovenskih novosti, v repertoar pa skušamo vpeljati tudi nekaj tujih modernih zborovskih pesmi. Letos bo ta naš letni koncert nekoliko prej, kot je bil sicer ponavadi.

– Kdaj in kje bo?

Letni koncert bo letos nekje sredi marca ali aprila, to pa zato, ker naš sedanji umetniški vodja odhaja. Letos bo ta koncert v Cankarjevem domu, medtem ko je bil prejšnja leta v filharmoniji.

– Kdo prihaja na mesto sedanjega umetniškega vodje?

Zbor bo prevzel dirigent Jernej Habjanič, ki sedaj dela z bruci.

Po resnem delu tudi zabava

– Kakšno pa je družabno življenje v vaši skupini?

Naša skupina ima zelo »intenzivno« družabno življenje, tako na koncertih, tekmovanjih pa tudi sicer. V naših prostorih na Akademiku se zbiramo že dopoldne med uradnimi urami in te »uradne ure« se včasih zavlečejo kar do večera, ko imamo vaje. O tem, da vse diplome, rojstne dneve pa take in drugačne uspehe veselo proslavimo, ni treba posebej izgubljati besed. Bolj uradni del našega družabnega življenja imamo v avgustu, ko priredimo naš tradicionalni krst z brucovanjem v Premanuri. Na koncu sezone pa vsako leto pripravimo nogometno »tekmo med »starimi« in bruci. Na tekmo vabimo tudi »časne« člane društva, to so bivši člani društva.

– Kdo vse poje v vaših vrstah?

Večina je študentov, nekaj je tudi gimnazijcev, najstarejši član pa je med nami že 12 let. Tudi pri nas se ponavadi s koncem študija preneha pevška kariera pri APZ.

– Se spominjate kakšnega zares

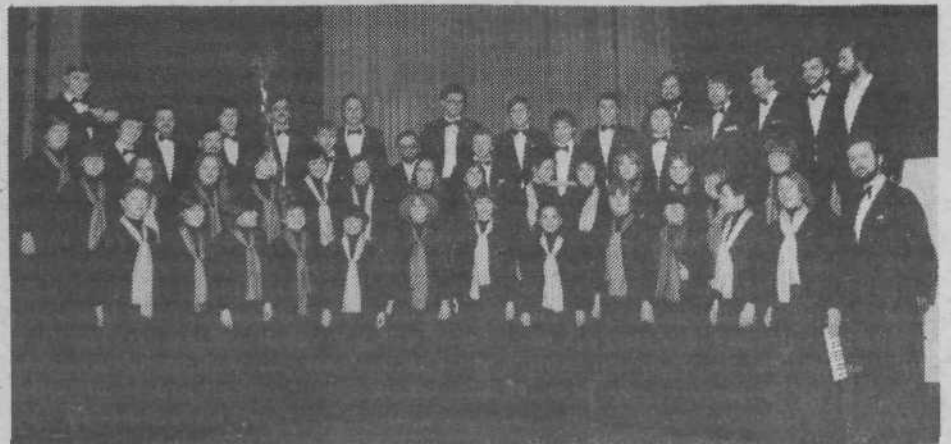
nepozabnega trenutka, ki ste ga doživeli z žborom?

Človek zelo intenzivno doživlja pravzaprav vsa tekmovanja in jih zato ni mogoče primejati s turnejami ali koncerti. Na tekmovanjih je nepozaben trenutek zadoščenja in zmago-slavja, ko osvojimo katero od pomembnih nagrad. Vendar pa obstaja tudi tisti »najnepozabnejši« trenutek. To je bilo na mednarodnem tekmovanju pevskih zborov v Toursu leta 80, ko smo dosegli prvo mesto v kategoriji mešanih zborov, nagrado publike in Grand prix mesta Tours. Veličastno je bilo, ko je francoska publika skandirala TITO TITO in nas na ta način zopet klicala na oder. To se je zgodilo ravno na dan mladosti, 25. maja.

– Bi za konec, za spremembo morda, kaj potožili?

Morda pa res. Naš problem je premajhno število pevcev. Manjka nam predvsem moških pevcev. Na splošno opažamo v zadnjem času zmanjševanje zanimanja za to zvrst pesmi in glasbenega udejstvovanja. Zato so »potencialni« kandidati, z dobrim poslušom in glasom seveda, vabljeni v naše vrste!

V. L.

APZ Tone Tomšič po enem od svojih številnih nastopov